

การส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

นายมนัส กาศย์ศรี

002316

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2519

16984262

THE PROMOTION OF BEEF CATTLE PRODUCTION
IN THE NORTHEAST REGION OF THAILAND

MR. MANUS KAPHAYASRI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of The Requirements

for the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn University

1976

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

รศ. ธีระ...

คณบดี บัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์..... ประธานกรรมการ

ดร. ธีระ...

กรรมการ

ดร. ธีระ...

กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. พิเศษ ตรีธรรมวงศ์

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ชื่อ นายมนัส กาพย์ศรี แผนกวิชา เศรษฐศาสตร์

ปีการศึกษา 2518

บทคัดย่อ

สภาพของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่แห้งแล้งและลักษณะของดินขาดความอุดมสมบูรณ์ไม่เหมาะสมกับการทำนา แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวเป็นพืชหลักมาแต่โบราณ จึงทำให้ผลผลิตที่ได้รับต่อไร่นาและส่งผลให้เกษตรกรโดยทั่วไปมีฐานะยากจน ภูมิภาคและลักษณะของดินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเหมาะที่จะปลูกพืชไร่และทำเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์มากกว่าใช้ทำนาปลูกข้าว โดยเฉพาะในบริเวณที่ให้ผลผลิตต่อไร่นารวมทั้งแหล่งรกร้างว่างเปล่าทิ้งไว้โดยเปล่าประโยชน์ที่มีอยู่อย่างกว้างขวางในภาคนี้สมควรที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาสนใจอาชีพการเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะการเลี้ยงโคเนื้ออย่างจริงจัง เพราะจะเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรได้ใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักของการพัฒนาที่ดิน

ประเทศไทยมีข้อได้เปรียบหลายประการที่จะสนับสนุนอุตสาหกรรมการเลี้ยงโคเนื้อ เพื่อสนองความต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศที่มีแนวโน้มในการบริโภคสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งนอกจากจะมีพื้นที่ที่เหมาะสมแล้ว ยังเป็นแหล่งผลิตอาหารสัตว์ที่สำคัญ เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง และอื่น ๆ ที่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาผลิตผลเหล่านี้เกือบทั้งหมดได้ถูกส่งออกไปรูปรัศตุภที่ประเทศผู้นำเข้านำไปผลิตเป็นอาหารสัตว์สำหรับการสนับสนุนอุตสาหกรรมการเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศเหล่านั้น การส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาสนใจอาชีพการเลี้ยงสัตว์อย่างจริงจัง จึงนอกจากจะเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรได้ใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพในการผลิตแล้ว ยังก่อให้เกิดประโยชน์อย่างอื่นอีกหลายประการ เช่น จะเป็นการสร้างงานและยกระดับรายได้ของเกษตรกรให้สูงขึ้น ทำให้ประเทศไทยมีเนื้อสัตว์คุณภาพสูงบริโภคในราคาต่ำกว่า

การนำเข้าจากต่างประเทศ เป็นการสงวนเงินตราต่างประเทศและเพิ่มมูลค่าในการส่งออกให้สูงขึ้น นอกจากนี้ยังจะช่วยให้อุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องขยายตัวตามไปด้วย

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเทศไทยจะมีข้อได้เปรียบในการที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตโคเนื้อหลายสิ่งหลายอย่างและทางการก็ช่วยเหลือนับสนุนมานานแล้วก็ตามแต่ยังมีอุปสรรคสำคัญบางประการที่ยังมิได้รับการปรับปรุงแก้ไข โดยเฉพาะอุปสรรคสำคัญ 3 ประการ ประการแรก ได้แก่การควบคุมราคาของทางการซึ่งทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถผลิตเนื้อคุณภาพสูงออกจำหน่ายในท้องตลาดได้ ประการที่สอง การควบคุมการส่งออกทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถพึ่งตลาดต่างประเทศได้เต็มที่ และประการที่สาม การส่งเสริมของทางการยังไม่เป็นนโยบายที่แน่นอน อุปสรรคดังกล่าวจึงทำให้อุตสาหกรรมประเภทนี้ไม่ขยายตัวเท่าที่ควร วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้เพื่อที่จะศึกษาปัญหาที่แท้จริงของอุปสรรคดังกล่าว ตลอดจนข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่ขัดขวางการขยายตัวของ การเลี้ยงโคเนื้อ พร้อมทั้งเสนอข้อคิดเห็นที่ น่าจะเป็นประโยชน์ในอันที่จะส่งเสริมให้ผู้ประกอบการหันมาสนใจการลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทนี้ให้มากขึ้น.

this will be a big step toward improvement in income and standard living of farmer. Beside, by using animal foods which are easily available here to feed animal and exporting meat instead of animal foods in the form of raw material, we certainly get more benefits. For example, the value of export is higher, foreign exchange are save for there is no need to import meat any more, and if this industry is fully developed, it will provide a stable market of animal foods and other linkage industry and products.

In spite of various advantages and also has been under the privilege of official promotion for quite a long times, the cattle industry in the Northeast does not show a satisfactory growth but, on the contrary it has a tendency to decline. The causes that lead to unsuccessful development of the industry are many, first, the interal price control second, the quota system of export, and the thirdth , the direction of promote, and yet these problems should be solved. The thesis is aiming at giving full details of problems and obstacles concerning the industry and at the same time also presents the way inwhich these problems and obstacle are to be solved. The thesis also contains many useful openions and suggestions. All materials in the research has been obtained by studying in detail from number of books and documents and also from interview with some owners of cattle ranch so that this research should be useful both for study and for practical purposes.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง " การส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย " ฉบับนี้ สำเร็จได้ก็เพราะผู้เขียนได้รับความกรุณาและช่วยเหลือจากหลายท่าน ท่านศาสตราจารย์ บุนนาค ได้กรุณาแนะนำแนวทางในการวิจัย คุณโชคชัยและคุณสุจริต บูลกุล เจ้าของฟาร์มโชคชัย ได้กรุณาแนะนำความรู้ในเรื่องการผลิตโคเนื้อและอนุเคราะห์ขอมูลตลอดจนให้ขอคิดเห็นที่นับว่าเป็นประโยชน์ยิ่ง นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการหลายแห่ง อาทิเช่น กรมปศุสัตว์ กองเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานสถิติแห่งชาติ และกรมพัฒนาที่ดิน ก็ได้ให้ความร่วมมือด้วยดี นับเป็นพระคุณอย่างสูง

ผู้เขียนขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. พิธิษฐ เศรษฐวงศ์ เป็นอย่างสูงยิ่ง ที่ได้กรุณาแนะนำตลอดจนแก้ไขบางสิ่งบางอย่างจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ นอกจากนี้แล้วขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชมเพลิน จันทร์เรืองเพ็ญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไศล นิธิศิษย์กุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิตริทิพย์ นาถสุภา ที่ได้กรุณาให้ขอคิดเห็นต่าง ๆ และขอขอบใจเพื่อนร่วมงานหลายท่านที่ได้ให้การสนับสนุนโดยเฉพาะคุณพูนศักดิ์ มิไต้ ที่ได้ช่วยเหลือจัดพิมพ์จนสำเร็จเป็นรูปเล่มดังปรากฏนี้.

มนัส กาพย์ศรี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๗
กิตติกรรมประกาศ	๘
สารบัญ	๗
รายการตารางประกอบ	๘
รายการภาพประกอบ	๙
บทที่ ๑	
บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
สมมุติฐานของการวิจัย	2
ขอบเขตและวิธีการศึกษา	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	5
1. สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7
ลักษณะภูมิประเทศ	7
ประชากรและอาชีพ	12
ข้อได้เปรียบในการผลิตโค	13
ข้อสรุป	19
2. การผลิตแบบกึ่ง เลี้ยงและการผลิตแบบอุตสาหกรรม	21
ลักษณะการผลิตแบบกึ่ง เลี้ยง	21
ลักษณะการผลิตแบบอุตสาหกรรม	26
การลงทุนในการผลิตแบบอุตสาหกรรม	28
สถิติเกี่ยวกับการผลิตโค	35
ปัญหาและอุปสรรคในการผลิต	45
ข้อสรุป	49

บทที่

3.	ลักษณะและข้อจำกัดของตลาดภายใน	51
	การวิเคราะห์ต้นทุน	51
	การควบคุมราคา	61
	การวิเคราะห์ต้นทุนในเชิงเศรษฐศาสตร์	63
	ผลของการควบคุมราคาต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเนื้อสัตว์ ..	67
	ตลาดภายในประเทศ	68
	ข้อสรุป	72
4.	การส่งโคเนื้อเป็นสินค้าออก	74
	ระเบียบและวิธีการส่งออก	75
	สถิติเกี่ยวกับการส่งออก	79
	อุปสงค์ของตลาดที่สำคัญของไทย	83
	อุปสรรคในการส่งออก	97
	ข้อสรุป	100
5.	การส่งเสริมการผลิตโค	101
	ความสำคัญในการส่งเสริม	102
	การส่งเสริมของทางการ	108
	อุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริม	116
	ข้อสรุป	119
6.	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	121
	บทสรุป	121
	ข้อเสนอแนะ	124
	หนังสืออ้างอิง	130
	ภาคผนวก	138
	ประวัติการศึกษา	155

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1. ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศ (GDP) ตามราคาปี 2505.....	8
2. เนื้อที่ต่าง ๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	9
3. ลักษณะการใช้ที่ดินจำแนกเป็นประเภทต่าง ๆ ของประเทศไทย.....	14
4. จำนวนฟาร์มเอกชนและโคพันธุ์ที่เลี้ยงเพื่อส่งออกและสนองความต้องการของ เนื้อโคชั้นดีในตลาดกรุงเทพฯ ปี 2515.....	34
5. จำนวนโค - กระบือของประเทศระหว่างปี 2506 - 2515.....	36
6. จำนวนโคเป็นรายภาคของประเทศไทยระหว่างปี 2506 - 2515.....	40
7. ค่าประมาณและร้อยละของอัตราเพิ่มจำนวนโครายปี.....	43
8. จำนวนโคเปรียบเทียบระหว่างปี 2513 - 2517 ของ 4 จังหวัด.....	44
9. ทุนทุนการปลูกหญ้า 1 ไร่ ของศูนย์พัฒนาทุ่งหญ้ากระบือ.....	55
10. ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูและบริหารฟาร์มของฟาร์มโชคชัย.....	57
11. ทุนทุนการผลิตโคเนื้อในระยะเวลา 2 ปี.....	58
12. ร้อยละของต้นทุนในการผลิตโคเนื้อ.....	58
13. ทุนทุนการผลิตโคเนื้อแต่ละชนิด.....	60
14. ราคาควบคุมจำหน่ายเนื้อสัตว์ในตลาดกรุงเทพฯ.....	62
15. สถิติจำนวนสัตว์ที่ส่งเข้าโรงฆ่าสัตว์.....	71
16. ร้อยละของความต้องการใช้โค - กระบือเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนทั้งประเทศ.....	77
17. ปริมาณและมูลค่าโค - กระบือส่งออกระหว่างปี 2510 - 2517.....	81
18. จำนวนโค - กระบือส่งออกต่างประเทศเป็นรายด้านของกรมปศุสัตว์.....	83
19. การบริโภคเนื้อโคของคนตอปีของบางประเทศในเอเชีย.....	84
20. ปริมาณการผลิตและการนำเข้าเนื้อโคของฮ่องกง.....	86
21. การนำเข้าโค - กระบือเข้าของฮ่องกงระหว่างปี 1968 - 1973.....	87

22. ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าเนื้อโคแช่เย็นเข้าของมาเลเซียและสิงคโปร์ระหว่าง
ปี 1968 - 1973.....90

23. การนำเข้าโค - กระบือเข้าของสิงคโปร์และมาเลเซียระหว่างปี 1968-1974...91

24. การนำเข้าโค - กระบือมีชีวิตและเนื้อโคเข้าของญี่ปุ่น.....94

25. พันธุ์ผสมบรรณะของคินอย่างกว้าง ๆ ในภาคต่าง ๆ104

26. รายได้จากการทำนาของเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....104

27. รายได้ของเกษตรกรจากการเลี้ยงโค.....105

28. รายได้สุทธิของเกษตรกรเปรียบเทียบระหว่างการเลี้ยงโคกับการทำนา.....106

29. มูลค่าการนำเข้าเนื้อโคเข้าของประเทศไทยระหว่างปี 2510 - 2516.....107

รายการแผนภาพประกอบ

แผนภาพที่

หน้า

1. แนวโน้มโค - ระเบิดของประเทศไทย.....37

2. แหล่งผลิตโคของประเทศไทย.....39

3. แนวโน้มของโคเป็นรายภาค.....41

4. ร้อยละของต้นทุนในการผลิตโคเนื้อ.....59

5. ต้นทุนรายได้ในเชิงเศรษฐศาสตร์.....65

6. แสดงการตลาดโค - ระเบิด.....69

7. การเคลื่อนไหวของราคาโค - ระเบิดส่งออก.....80

8. ปริมาณและมูลค่าโค - ระเบิดส่งออกของประเทศไทยระหว่างปี 2510-2517.82

9. ปริมาณความต้องการเนื้อโครวมของฮ่องกงเมื่อเปรียบเทียบกับการประมาณ
ของ FAC.....88

10. ระบบการนำเข้าและจัดจำหน่ายเนื้อสัตว์ของญี่ปุ่น.....96

11. แสดงเปรียบเทียบรายได้อุทธิของการปลูกข้าวกับการเลี้ยงสัตว์.....106

12. แสดงที่ตั้งหน่วยงานของกรมปศุสัตว์.....112

13. แสดงชั้นปฏิบัติงานสนาม.....115